

սօցյո արցմիտ յոսոց ջոնոց

402

270

287 1 372

287 1 372

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԿՈՒՆՍՏԱԿՆԵՐԻ ԿՆՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՆՍՏԱԿՆԵՐԻ ԿՆՅՈՒՆ 14

13

ნაპრომი ქართული ლიტერატურის სწავლების საკითხებზე

ცნობილი პედაგოგისა და მეთოდისტის კ. გა-
გუასა და ბროფ. მიხ. ზანდუჯელის ქართული
ლიტერატურის მეთოდის სახელმძღვანელო-
ები რამდენიმე ათეული წლის წინ გამოქვეყნ-
და და მათ თავის დროზე მნიშვნელოვანი
როლი შეასრულეს მშობლიური ლიტერატუ-
რის სწავლების დონის ამაღლებაში.

მას შემდეგ დიდი დრო გავიდა. ქართულმა
საბჭოთა სკოლამ თვალსაჩინო წარმატებები
მოიპოვა მოსწავლე ახალგაზრდობის კომუნის-
ტური სულისკვეთებით აღზრდის, სწავლებისა
და განათლების დარგში. ყოველგვარი პი-
რობაა შექმნილი, რომ საფუძვლიანად განზო-
გადდეს ის, რაც, კერძოდ, დღემდე შეიქმნა
ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთო-
დიკაში.

ახლანდელი გამოვიდა პედაგოგიკურ მეცნიერე-
ბათა კანდიდატის დოც. ა. თოფურიას ნაშ-
რომი „ქართული ლიტერატურის სწავ-
ლების მეთოდისა“, წიგნი I (V-VII კლასები).

ეს წიგნი ორი ნაწილისაგან შედგება: პირ-
ველი, ზოგადი ნაწილი გათვალისწინებულია
ქართული ლიტერატურის მეთოდის სრული
კურსისა და ლიტერატურული კითხვისათვის.
წიგნის მეორე ნაწილში მოთავსდება მეთოდი-
კის კურსის მომდევნო სამი ნაწილი: ქართუ-
ლი ლიტერატურის ისტორიის მოკლე, სასკო-
ლო კურსის სწავლების მეთოდისა VIII-X
კლასებში, კლასგარეშე და სკოლის გარეშე
მუშაობა ქართულ ლიტერატურაში და მას-
წავლებელთა გეგმიანი მუშაობის საკითხები.
ჩვენ საესებით სწორად მიგვაჩნია ქართული
ლიტერატურის სწავლების მეთოდის მთლი-
ანი კურსის ასეთი აგება. იგი, სხვა არსებულ
მეთოდებთან შედარებით, უფრო პრაქტიკუ-
ლია, მუშაობაში ადვილად გამოსაყენებელი და,
ამდენად, დასრულებულ ხასიათს ატარებს.

მეთოდის პირველ, ზოგად თეორიულ ნა-
წილში დაყენებული პრობლემები თავის გან-
ვითარებას ბოლოებს წიგნის მეორე და მესა-
მე ნაწილში, კერძოდ — ლიტერატურული კი-
თხვის ისეთი საკითხების გარკვევისას, როგო-
რიცაა შესავალი მეცადინეობა, ტექსტზე მუ-
შაობა, ლიტერატურის თეორიის ცნებების
გარკვევა, მოსწავლეთა წერიითი და ზეპირმეტ-
ყველების განვითარების გზები.

წიგნის ზოგად ნაწილში გაშუქებულია ქარ-
თული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის
დავისებურებანი. მასში განხილულია ის გან-
ხვევები, რაც ქართულ სკოლებში მოსწავლე-
თა ლიტერატურულ განათლებასა და სხვა მო-
მენტებს რესპუბლიკების ლიტერატურული განათ-

ლების სისტემას შორისაა. ამასთან დაკავშირე-
ბით გამახვილებულია ყურადღება რუსული
ლიტერატურის სწავლების დიდ სახელმწიფო-
ებრივ, სასწავლო-საგანმანათლებლო და საზო-
გადოებრივ-პოლიტიკურ მნიშვნელობაზე. ავ-
ტორი მართებულად შენიშნავს, რომ ახალი და
უახლესი ქართული ლიტერატურის ისტორიის
ძირითადი მოვლენების სწორად ახსნა ქართულ
სკოლაში შეუძლებელია რუსული ლიტერა-
ტურის ისტორიის შესაბამის პერიოდთან, შე-
საბამის ეპოქასთან კავშირის გარეშე. წიგნის
ამ ნაწილში გარკვეულია ქართული და რუსუ-
ლი ლიტერატურის სწავლების კოორდინაციო-
სა და სხვა საკითხები.

ნაშრომში მოკლედ, მაგრამ კარგადაა დახა-
სიათებული ქართული ლიტერატურის სწავ-
ლების თეორიული, მეთოდოლოგიური და პე-
დაგოგიკური საფუძვლები, ქართული ლიტე-
რატურის სწავლების შემეცნებით-აღმზრდე-
ლობითი, სასწავლო-საგანმანათლებლო და
ესთეტიკური მნიშვნელობა. წიგნში ვრცელადაა
წარმოდგენილი ჩვენი პარტიის დადგენილება-
ნი სკოლისა და იდეოლოგიის საკითხებზე, რო-
გორც ლიტერატურის მეთოდის დასაყრდე-
ნი, დახასიათებულია ლიტერატურის მეთოდი-
კის კავშირი მონათესავე მეცნიერულ დისციპ-
ლინებთან და მისი მნიშვნელობა სწავლების
პროცესში.

უადრესად პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს
ქართული ლიტერატურის სწავლების ძირითა-
დი მეთოდების (საუბარი, თხრობა, სასკოლო
ლექცია და სხვ.) განხილვას, მათ ჩვენებას
სხვადასხვა მაგალითებზე.

საგულისხმოა, რომ წიგნში ყველაზე უფრო
სრულყოფილადაა გარკვეული ლიტერატურუ-
ლი კითხვის (V-VII კლასები) გაკვეთილების
სპეციფიკური საკითხები. რევოლუციამდელ
ტრესტში არსებულ ძირითად მეთოდოლოგიურ
მიმდინარეობათა (თ. ბუსლაევის, ვ. სტოიუნინ-
ის, ვ. ოსტროგორსკის, ლ. პოლივანოვისა...)
მემკვიდრეობის კრიტიკული გათვალისწინებო-
სა და გამოყენების საფუძველზე აქ. თოფუ-
რიას განხილული აქვს ქართულ სკოლაში ლი-
ტერატურული კითხვის მიზნების, ამოცანების,
სისტემისა და ორგანიზაციის საკითხები.

წიგნს ამ უდავო ღირსებებთან ერთად თან
ახლავს ნაკლოვანებანი. რაც მთავარია, მასში
ნაკლებად გეხვდება მშობლიური ლიტერატუ-
რის მასწავლებელთა გამოცდილების საუკეთესო
მაგალითები, ცალკეული ვაკვეთილების
გეგმა-კონსპექტები, კლასგარეშე და სკოლის
გარეშე მუშაობის ნიმუშები. მასში დანართის
სახით (გვ. 355-357) მოყვანილია ლიტერატუ-
რული კითხვის გაკვეთილის მხოლოდ ორი
ნიმუში და გაკვეთილის ანალიზის პრინციპები.

აქ. თოფურიას ამ ნაშრომის საბოლოო შე-
ფასება და მისთვის პირუთენელი მსჯავრის
დადება მაინც მეთოდის კურსის მეორე ნა-
წილის გამოცემის შემდეგ შეიძლება.

პ. ხმალაძე,

ქ. ქუთაისის მე-8 საშუალო სკოლის სას-
წავლო ნაწილის გამგე.

სახელის გარეშე 1957 წლის 25 ივნისი

რების გამოცდილება. თვით ცხოვრება, პრაქტიკა მოწმობს, რომ ასეთი სტუდენტები სწავლობენ უკეთ, უფრო მალე ეუფლებიან თეორიულ კურსს, მათი ცოდნა უფრო ღრმა და სრულფასოვანი ხდება, ხოლო მეტი, უმაღლესი სასწავლებელთა დამთავრების შემდეგ, ახალგაზრდა სპეციალისტებს წარმატებით ართმევენ თავს მათზე დაკისრებულ მოვალეობას.

ჩვენმა ახალგაზრდობამ ეს შეიგნო და საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ხალხით ნიდის სამუშაოდ ფაბრიკა-ქარხნებში, კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებსა და მანქანატრაქტორთა სადგურებში და, ორი წლის შემდეგ, შედის უმაღლესი სასწავლებლებში, ხოლო ზოგჯერ წარმოებაში მუშაობას ათავსებს უმაღლესი სასწავლებლებში სწავლასთან.

მიმდინარე სასწავლო წელს ჩვენი რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლებში მიღებულ იქნა მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ბევრი მოწინააღმდეგე ახალგაზრდა. მათ სასახლოდ იშრომეს, კარგად გამოიჩინეს თავი პრაქტიკულ მუშაობაში, ხოლო ახლა წარმატებით სწავლობენ, ეუფლებიან ცოდნას.

მაგრამ ჩვენს ახალგაზრდობაში ჯერ კიდევ არიან ისეთი ქაბუკები და ქალიშვილები, რომლებიც თავს არიდებენ საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომას, ცხოვრებაში ირჩევენ მრუდე გზას, ისწრაფვიან იცხოვრონ იოლად და უდარდელად, ხოლო ზოგჯერ უპატიოსნო გზასაც კი ადგებიან. სხვადასხვა დაწესებულების ზოგიერთ ხელმძღვანელთა შორის არიან ისეთი ადამიანები, რომლებიც ხელს უწყობენ მათ ამაში.

ამას წინათ საქართველოს კომპარ-

ტროლობის გამო ფართოდ გავრცელდა ჯანმრთელობის დაცვის მუშაობა მიერ ფიქციური ცნობების გაცემა იმ სტუდენტების ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ, რომლებიც აცდნენ მეცადინეობას ან ინსტიტუტი დამთავრების შემდეგ გაგზავნილი იყვნენ რაიონებში სამუშაოდ.

ყველა სტუდენტი, რომლებიც ჩარიცხული იყვნენ ფიქციური დოკუმენტების საფუძველზე, გარიცხული უმაღლესი სასწავლებლებიდან.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს დადგენილებით ფიქციური დოკუმენტების გაცემისათვის სამუშაოდან მოხსნილი და პარტიიდან გარიცხული არიან კასპის რაიონის დოესის სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარე ს. ა. ოხანაშვილი და ქ. თბილისის მუშა ახალგაზრდობის მე-20 საშუალო სკოლის დირექტორი პ. დ. ქაჯაია.

პარტიიდან გარიცხულია ვანის რაიონის სოფელ ფერეთის ავიაციის სახელობის კოლმეურნეობის ყოფილი თავმჯდომარე გ. ი. ვაშყმაძე.

სამუშაოდან მოხსნილი არიან და გამოცხადებული აქვთ სასტიკი საყვიდური უკანასკნელი გაფრთხილებით ლანჩხუთის რაიონული საავადმყოფოს მთავარ ექიმს, ამჟამად რაიონის მთავარ ექიმს ი. იმნაძეს და ქ. თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს მ. იავრიანს.

სასტიკი პარტიული სასჯელი დაედოთ „სოფერახტის“ ფოთის კანტონის უფროს ბუხპალტერს კ. გუნრას, პარტიის კასპის რაიონის ყოფილ მდივანს ე. თარხნიშვილს, კასპის რაიონის დოესის კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს დ. მესროფაშვილს.

რსფსრ პედაგოგიკურ მეცნიერებათა აკადემიის

ამ დღეებში მოსკოვში შედგა რსფსრ პედაგოგიკურ მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი იან ამოს კომენსკის დიდაქტიკური შრომების გამოქვეყნების 300 წლისთავისადმი. სესიის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს საბჭოთა კავშირში ჩეხოსლოვაკიის საელჩოს წარმომადგენლებმა ამხ. ამხ. ყიყკამ და სუვამ, ვარშავის უნივერსიტეტის პროფესორებმა ვოლოშინმა, ვრაჩინსკიმ, ოკონმა, შჩერბამ, რუმინელმა პროფესორმა გეორგიუმ, აგრეთვე ასპირანტთა ჯგუფმა ჩეხოსლო-

ვაკიიდან, ბულგარეთიდან, პოლონეთიდან, რუმინეთიდან, ჩინეთიდან და მონღოლეთიდან.

საიუბილეო სესია გახსნა და შესავალი სიტყვა წარმოთქვა რსფსრ პედაგოგიკურ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა ი. ა. კაიროვმა. იან ამოს კომენსკის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ მოხსენება წაიკითხა პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატმა